

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rvperti Abbatis Monasterii Tvitiensis, Ordinis Sancti
Benedicti, Theologi antiqui ac planè clarissimi, in Cantica
Canticorum de incarnatione domini, Commentariorum,
libri VII**

Rupert <von Deutz>

Coloniam, M. D. XXVI.

Rvperti Abbatis Tvitiensis In Cantica Canticorum De Incarnatione Domini
Prologvs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71845)

RVPERTI ABBATIS
 TVITIENSIS IN CANTICA CANTICORVM
 DE INCARNATIONE DOMINI PROLOGVS.

VI CONTRA HOMINEM SIMILEM SIBI
 luctatur, aut in agone contendit: opus habet fortitudine corporis, ut
 athleta uictor existens, iusta laurea mereatur coronari. Porro qui cum
 deo luctari, & regno cœlorum uim inferre præsumit: alia & meliori
 fortitudine opus habet, scilicet fortitudine mentis. Nam fortitudo
 corporis quid illic ualeat? Spiritus enim est deus, & sicut eum qui ado-

rat, adorare oportet in spiritu & ueritate: ita nihilominus eum qui lu-
 ctatur, colluctari oportet in spiritu & ueritate. Exemplum laudandæ huius fortitudi-
 nis habemus in patre nostro Iacob: quemadmodum scriptura dicit, Cuncq; maturè surre-
 xisset Iacob, traductis omnibus quæ ad se pertinebant, remansit solus: & ecce uir luctabatur
 cum eo usq; mane. Qui cum uideret, qd eum superare nõ posset: dixit ad eum, Dimitte me:
 iam enim ascendit aurora. Respondit Non dimittam te: nisi benedixeris mihi. Et benedi-
 cens illi, si contra deum (inquit) fortis fuisti, quantò magis contra hoies præualebis. ¶ Se-
 cundum illud exemplum, uir ille adhuc sese à colluctante patitur uinci, quotiens studiosus
 & fidelis animus tam diu uersatur circa uerbum dei: donec extorqueat ab illo benedictio-
 nem spiritus sancti, quæ est uerus & utilis intellectus mysterii uel scripturæ: quam deus
 rationabiliter signauit, ut non facile possit apprehendi: quia margaritæ non erant mittendæ
 coram porcis: & nulla difficultate uincitur, ut desistat: donec apprehendatur, quàmuis
 quodammodo fugiat sermo dei, seq; iubeat dimitti. Igitur ô domina dei genitrix Maria, &
 incorrupta mater uerbi æterni dei & hominis Iesu Christi: non meis, sed tuis armatus me-
 ritis cum isto uiro, scilicet cum uerbo dei, cupio luctari, ut de Canticis Canticorum opus
 extorqueam, quod non dedecet uocari de incarnatione domini: ad laudem & gloriã eius
 dem domini, ad laudem & honorem tuæ beatitudinis. Non noua hæc uoluntas nunc in-
 cidit. Ante annos aliquot, cum essem iunior, cingere me uolueram, & huius nominis opus
 aggredi, scilicet de incarnatione domini: per occasionem huiusmodi. Coram regina cœ-
 lorum loquor, à conseruo meo quolibet irrideri non debeo dicente: ecce somniator. Sede-
 bam quasi solitarius per uisum noctis: & ecce quasi sibilus auræ tenuis per utranq; aurem
 transcurrens, uelocius quàm dici possit: istos in me uersiculos deposuit.

Fœmina mente deum concepit corpore Christum.
 Integra fudit eum, nil operante uiro.

Cum reuersus ad memet, uersiculos taliter acceptos mente pertractarem, & nonnullis, un-
 de uel qualiter acceperim, secretius non sine admiratione denarrarem, atq; ad multos no-
 uita uersiculi peruenissent: qui tamen nescirent unde accepissem, ex multis & diuersis quæ
 audiebam, occasio se præbuit, ut scribere aliquid cuperem de incarnatione domini, uersa-
 turus grande onus in ualidis humeris. ¶ Circa idẽ tempus & hoc aliud accidit. Frater qui-
 dam innocenti uitæ, & mundæ ac simplicis adolescentiæ, retulit mihi, se uidisse filium tu-
 um dominum nostrum Iesum Christum, sedentem super altare suum, & circa eum colle-
 gum sanctorum, meq; assidentem cum quiete, & tenentem Cantica Canticorũ. Hæc inte-
 rim transisse uidebantur, & inueterata mihi erat memoria horũ: cum ecce quidam de ama-
 toribus uerbi dei ex te ô beata uirgo incarnati. C VNO pater cœnobii Sigebergensis, qui
 me penè dormire uolentem, nonnunquam excitauit, & multis inuigilare fecit, quã nes-
 cio per occasionem oportune, importune mihi insistere cœpit, ut scriberem aliquid huius-
 modi, quale hoc est quod nunc proposui. ¶ Tunc demum recordatus sum eorũ, quæ nunc
 dixi, simulq; cuiusdam promissi tui, quia per uisum mihi dicere uisa es: pascha cum beata
 trinitate facies. Loquebar enim tecum, & dulce de beata trinitate habebam colloquium,
 nesciens quod ipsa esses: sed postquàm illud ex te responsum accepi, tũ scire uolenti quæ-
 nam esset tam sancta mulier, & hoc flagitanti in nomine patris & filii & spiritus sancti, te-
 ipsam

Iohan. 4.

Iacob cū deo
 luctatus.
 Gene. 32.

Luctari cum
 uerbo dei.

Math. 7.

Inuocatio.

Visio auto-
 ri facta.
 Gene. 37.
 3. Reg. 19.

Alia uisio.

Promissio p-
 uisione au-
 tori facta.

Psal̄m̄. jz.

Sex cātica in
signia.
† testamēti
Exod. 17.
Deut. 32.
I. Reg. 2.

Esa. jz.

Esa. 38.
Abacuc. 3.
Septimū om
nia extollit.

Rom. 9.

Cur Cantica
cāticorū & nō
Canticū can-
ticorū dicim⁹

Quatuor des-
cātationes a-
moris in hoc
cātico.

Mysteriū sup
historiam fun-
datur.

Gene. 32.
Legitime
luctari.

Osee. jz.

ipsam esse misericordiae matrem, stellantibus oculis gratater demonstrasti. Sequor diuini
praesagium, si quando merear uidere faciem tuam, & ante Christum tenere cantica canticorum, iux-
ta quod canimus in Psalmo. Venientes autem ueniet cum exultatione, portantes manipulos suos
os. Dicendum in primis de isto Salomonis libro tertio, super quem uelut fundamentum edi-
ficare cupio, & edificium huius nominis scilicet de Incarnatione domini, cur uocetur Canti-
ca Canticorum, & deinde cur non singulariter canticum, sed pluraliter Cantica Canticorum.
Omne quod in scripturis nominatur canticum, propter aliquod cantandum est dei benefici-
um, & gratiarum actione autorem suum probans, accepti beneficii & gratiae non immemo-
rem siue ingratum. ¶ Sunt autem in scriptura ueteris instrumenti cantica nota uel insignia
numero sex, istud autem est septimum, idemque nouissimum. Primum est canticum Moysi
serui dei, pro illo beneficio, quod deus populum suum filios Israel liberauit, submerso Pharaone
in mari rubro cum curribus & equitibus suis. Secundum canticum eiusdem Moysi
canticum Deuteronomij, quod scripsit canendum tam pro illo quam pro caeteris eiusdem rei be-
nificijs. Tertium canticum Annae prophetissae, quae fuerat sterilis, quod cecinit pro natiui-
tate Samuelis. Quartum canticum Esaiiae, quod & scripsit & canendum prophetauit. Con-
fitebor tibi domine quoniam iratus es mihi, pro beneficio quo liberandus erat Iuda ab As-
sirijs. Quintum canticum Ezechiae regis, quod cecinit uel scripsit pro beneficio dei, quia
de infirmitate sua conualuit. Sextum canticum Abacuc, quod propheticè cecinit pro fu-
tura dei electione diaboli, secundum typum Nabuchodonosor regis Babylonis. Septimum
ut iam dixi, idemque nouissimum est canticum istud, maximi & singularis beneficii dei can-
ticum amoris, quo deus in beatam uirginem descendit, ita ut filium ex ea generaret, qui est
Christus Iesus, homo uerus & deus super omnia benedictus. Quantum istud beneficium
caetera cuncta dei beneficia, generi humano inpena, super excellit. Recte igitur dicitur Ca-
ntica canticorum, quia quod in eo canitur, beneficium est omnium dei beneficiorum.

¶ Quare autem non singulariter canticum, sed pluraliter Cantica canticorum. Ad hanc
percunctationem, uiam respondendi parat considerata sub distinctio quatuor periocharum,
id est recapitulationum: quarum est signum capitulum hoc tertio repetitum. A diuro uos
filiae Hierusalem per capreas ceruosque camporum, ne suscitatis neque euigilare faciat dile-
ctam, quo ad usque ipsa uelit. Idem sacramentum per omnes periochas continetur. ¶ Vni-
us enim eiusdemque amoris, prima decantatio est, ab eo quod ait, osculetur me osculo oris
sui, usque. A diuro uos filiae Hierusalem, Secunda, ab eo quod dixit, uox dilecti mei, ecce iste
ueniet saliens in montibus, usque. A diuro uos filiae Hierusalem. Tertia prolixior sic
incipit. Quae est ista quae ascendit per desertum, usque ad tertiam adiurationem. A diuro uos
filiae Hierusalem. Quarta, Quae est ista quae ascendit de deserto delictis affluens, usque ad si-
nem. ¶ Non ignoro quantum uel quale susceperim negotium, scilicet historiae siue reige-
stiae aliquod ponere fundamentum, & super illud magnum, quod sub istis uocibus contine-
tur, superaedificare mysterium. Tunc enim expositio mystica firmiter stat, neque fluere per-
mittitur, si super historiae certis temporis uel rei demonstrabilis rationabiliter superaedificata con-
tinetur. Labor magnus & difficilis, sed exinde spei solatiū est, quia sermo dei talis est qui se-
cundum similitudinem uiri supra memorati, qui luctabatur cum Iacob, possit uinci, si collucta-
tor id est, inquisitor eius legitime luctari nouerit. ¶ Quid est legitime luctari? Nimirum for-
titudine uti uerae & sanctae humilitatis in precibus & lachrymis. Sic enim ille Iacob
suprauit, teste alia scriptura, in qua per Osee spiritus sanctus de illo dicit.

In fortitudine sua directus est cum angelo, & inualuit ad
angelum, fleuit & rogauit eum. Igitur eiusmodi for-
titudinem tribuat dominus uirtutis, & uir-
tutia dulcis gratia subse-
quetur duellum.

FINIS PROLOGI.